

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 404/2017-14

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Vesne Vrbetić, kao predsjednice vijeća te Ratka Ščekića i Dražena Tripala, kao članova vijeća uz sudjelovanje više sudske savjetnice - specijalistice Marijane Kutnjak Čaleta kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog V. Z. i drugih, zbog kaznenog djela iz članka 246. stavka 2. u vezi stavka 1. i članka 52. stavka 1. Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15.-ispravak; dalje: KZ/11.) i drugih, odlučujući o žalbama optuženog V. Z. i optužene Đ. Z. (ranije K.) podnesenima protiv presude Županijskog suda u Slavonskom Brodu, Stalna služba u Požegi, od 24. siječnja 2017. broj K-4/11, u sjednici održanoj 23. veljače 2022. u prisutnosti javnom dijelu sjednice optuženog V. Z. i optužene Đ. Z. (ranije K.), branitelja optuženog V. Z., odvjetnika Ž. D., i braniteljice optužene Đ. Z. (ranije K.), odvjetnice M. T.,

p r e s u d i o j e :

I. U povodu žalbi optuženog V. Z. i optužene Đ. Z. (ranije K.), a po službenoj dužnosti, preinačuje se osuđujući dio prvostupanjske presude

- u odluci o djelomičnoj uvjetnoj osudi na način da se od kazne zatvora u trajanju 1 (jedne) godine i 1 (jedan) mjesec, na koju je optuženi V. Z. osuđen, izvršava 6 (šest) mjeseci kazne zatvora, a dio kazne u trajanju 7 (sedam) mjeseci se neće izvršiti ako optuženi V. Z. u roku od 3 (tri) godine ne počinu novo kazneno djelo, s time da vrijeme provjeravanja u odnosu na uvjetovani dio kazne počinje teći od pravomoćnosti presude.

- u odluci o oduzimanju imovinske koristi na način da se, na temelju članka 77. stavka 1. KZ/11. u vezi članka 560. stavaka 1. i 2. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11.-pročišćeni tekst, 91/12.-Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19.; dalje: ZKP/08.-19.) utvrđuje da iznos od 3.182.536,59 (tri milijuna stotinu osamdeset dvije tisuće pet stotina trideset šest kuna i pedeset devet lipa) kuna predstavlja imovinsku korist koju je optuženi V. Z. ostvario kaznenim djelom iz članka 246. stavka 2. u vezi stavka 1. i članka 52. KZ/11. opisanim u izreci osuđujućeg dijela

presude te da navedeni iznos postaje imovina Republike Hrvatske pa se nalaže optuženom V. Z. da Republici Hrvatskoj isplati novčani iznos od 3.182.536,59 (tri milijuna stotinu osamdeset dvije tisuće pet stotina trideset šest kuna i pedeset devet lipa) kuna u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske u roku od 15 (petnaest) dana od dana pravomoćnosti presude, pod prijetnjom ovrhe.

II. Odbijaju se kao neosnovane žalbe optuženog V. Z. i optužene Đ. Z. (ranije K.) te se u pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

1. Pobijanom presudom Županijskog suda u Slavonskom Brodu, Stalna služba u Požegi, od 24. siječnja 2017. broj K-4/11 proglašeni su krivima optuženi V. Z. i Đ. Z. (ranije K.) što su počinili kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. stavka 2. u vezi stavka 1. i članka 52. stavka 1. KZ/11. Na temelju članka 246. stavka 2. u vezi članka 52. stavka 4. KZ/11. V. Z. je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i jedan mjesec, nakon čega mu je, na temelju članka 57. KZ/11., izrečena djelomična uvjetna osuda na način da se od kazne na koju je optuženi V. Z. osuđen ima izvršiti šest mjeseci, a dio kazne u trajanju od sedam mjeseci se neće izvršiti ukoliko optuženik u vremenu provjeravanja od tri godine ne počinu novo kazneno djelo, time da rok provjeravanja počinje teći od izdržane kazne. Optužena Đ. Z. (ranije K.) je, na temelju članka 246. stavka 2. u vezi članka 52. stavka 4. KZ/11., osuđena na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine, a na temelju članka 56. KZ/11. optuženici je izrečena uvjetna osuda tako da kazna zatvora neće biti izvršena ako optuženica u roku od tri godine ne počinu novo kazneno djelo. Dalje je, na temelju članka 77. stavka 1. KZ/11. i članka 4. stavka 1. te članka 6. Zakona o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem („Narodne novine“ broj 145/10. – dalje: ZPOIK), utvrđeno da novčani iznos od 3.182.536,59 kuna predstavlja imovinsku korist koju je optuženi V. Z. ostvario kaznenim djelom iz članka 246. stavka 2. KZ/11. te da taj iznos predstavlja imovinu Republike Hrvatske, nakon čega je naloženo optuženiku da iznos od 3.182.536,59 kuna uplati u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske u roku od 15 dana od pravomoćnosti presude pod prijetnjom ovrhe. Na temelju članka 158. stavka 2. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11.-pročišćeni tekst, 91/12.-Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13. i 152/14.; dalje: ZKP/08.-14.) oštećeno trgovačko društvo K. I. d.d. u stečaju, upućeno je da svoj imovinskopravni zahtjev ostvari u posebnoj parnici. Na temelju članka 148. stavka 1. ZKP/08.-14. optuženicama je naloženo da solidarno podmire troškove kaznenog postupka, a o čijoj visini će predsjednik vijeća, na temelju članka 148. stavaka 4. i 5. ZKP/08.-14., donijeti posebno rješenje.

2. Istom presudom je nadalje, na temelju članka 452. točke 3. ZKP/08.-14., odbijena optužba da bi optuženi V. Z. i optužena Đ. Z. (ranije K.) pod točkom 1., točkom 3. i točkom 4. počinili u stjecaju kaznena djela netočnog prikazivanja imovinskog stanja, opisana u članku 625. stavku 1. točki 1. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ br. 111/1993., 34/1999., 121/1999., 52/2000. – dalje: ZTD), a pod točkama 1.,

2., 3. i 4. kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja - nesavjesnog gospodarskog poslovanja, opisana u članku 291. stavcima 1. i 2. Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03.– odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08., 57/11. i 77/11. – dalje: KZ/97.).

2. Protiv osuđujućeg dijela presude žalbe su podnijeli optuženi V. Z. i optužena Đ. Z. (ranije K.).

3. Optuženi V. Z. je osobno podnio žalbu zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja s prijedlogom da se pobijana presuda preinači na način da ga se oslobodi optužbe ili da se presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje pred izmijenjeno vijeće. Optuženik je i putem branitelja, odvjetnika Ž. D. podnio žalbu i dopunu žalbe navodeći da se žali zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede kaznenog zakona. Predložio je Vrhovnom sudu Republike Hrvatske da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovni postupak, odnosno da se ista preinači i optuženika oslobodi odgovornosti za navedeno kazneno djelo. Ujedno je zatražena obavijest o sjednici vijeća. Budući da se obje žalbe sadržajno međusobno nadopunjuju i podudaraju u ovoj odluci će biti razmatrane kao jedna žalba optuženog V. Z..

4. Žalbu je osobno podnijela optužena Đ. Z. (ranije K.) osobno zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede kaznenog zakona s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje pred izmijenjeno vijeće, odnosno da ju se oslobodi optužbe. Također je zatražila obavijest o sjednici vijeća.

5. Odgovor na žalbe nije podnesen.

6. Zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske je, u skladu s odredbom članka 474. stavka 1. ZKP/08.-14., vratio spis predmeta na daljnji postupak.

7. Javni dio sjednice drugostupanjskog vijeća održan je u prisutnosti optuženog V. Z. i njegovog branitelja, odvjetnika Ž. D. te u prisutnosti optužene Đ. Z. (ranije K.) i njezine braniteljice, odvjetnice M. T., a, na temelju članka 475. stavka 4. ZKP/08.-19., u odsutnosti zamjenika Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske, koji je, prema potvrdi o izvršenoj dostavi, o sjednici vijeća uredno obaviješten.

8. Žalbe nisu osnovane.

9. Optuženi V. Z. u svojoj žalbi je istaknuo više povreda odredaba kaznenog postupka.

9.1. U odnosu na bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08.-14. optuženi V. Z. navodi da je nerazumljiv činjenični opis kaznenog djela jer se ne može razaznati je li zajednički dogovor postignut jednokratno i prije pojedinačnih radnji koje čine produljeno djelo ili se radi o više dogovora za svako pojedino djelo u sastavu produljenog djela. Međutim, iz dijela preambule u činjeničnom opisu izreke koji glasi „od točno neutvrđenog dana 2001. do 20. prosinca 2005., prema zajedničkom dogovoru...” proizlazi da su sve radnje kaznenog djela zbog kojega su

oboje optuženih proglašeni krivima obuhvaćene njihovom istovjetnom namjerom nastalom 2001. pa stoga nije ostvarena nerazumljivost spomenuta u žalbi. Pod pretpostavkom da su optuženici za svaku radnju u okviru kaznenog djela ispočetka stvarali novu i zasebnu namjeru tada se ne bi radilo o produljenom djelu, već o stjecaju više pojedinačnih kaznenih djela.

9.2. Vezano za daljnju bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08.-14., na koju se poziva ovaj optuženik, ne može se prihvatiti tvrdnja njegove žalbe da je opis radnji nerazumljiv jer je u izreci navedeno da je dogovor o zajedničkom počinjenju kaznenog djela postignut točno neutvrđenog dana 2001. pa sve do 20. prosinca 2005., pri čemu je istovremeno navedeno da je optužena Đ. Z. (ranije K.) naložila provođenje knjiženja kojima bi se ostvario cilj dogovora u poslovnoj 2000. To stoga što se račun dobiti i gubitaka jedne poslovne godine može sastaviti samo po završetku te poslovne i kalendarske godine, i to najkasnije do 1. travnja iduće godine, kada ističe rok za predaju računa dobiti i gubitaka za prethodnu poslovnu godinu. Imajući u vidu ove općepoznate okolnosti, jasno je da razdoblje izvršenja kaznenog djela, koje se sastoji od izrade financijskih izvješća za poslovnu 2000., može početi tek po okončanju te iste godine, dakle od početka 2001. i da slijedom toga, ne postoji proturječje unutar izreke u pogledu vremenske odrednice kaznenog djela na koje u ovom djelu žalbe ukazuje ovaj žalitelj.

9.3. Iduću nerazumljivost opisa radnji kaznenog djela isti žalitelj nalazi u izostanku navođenja u izreci blanketne norme koja zabranjuje knjiženja „kao rezultata revalorizacije imovine“ i knjiženja vrijednosti građevinskih radova po privremenim situacijama, a koji propis, po njegovom mišljenju, nedostaje i u obrazloženju pobijane presude. No, kod činjenice da je suština svih radnji kaznenog djela (onih koje se odnose na knjiženje revalorizacije pokretnina i nekretnina te onih koje se odnose na knjiženje građevinskih situacija) u netočnom prikazivanju podataka o poslovanju trgovačkog društva, tada nije bilo nužno u izreci presude konkretizirati i precizirati propise koji su takvim knjiženjem povrijeđeni jer je izreka i bez preciziranja tih propisa jasna i lako razumljiva te u potpunosti shvatljiva. Osim toga, netočno je da ti propisi nisu precizirani u obrazloženju pobijane presude s obzirom da su ondje izrijeком navedeni u okviru reprodukcije nalaza i mišljenja knjigovodstvenih vještaka, a koji su se pri tome pozivali na izvore koji reguliraju knjiženje revalorizacije imovine društva i građevinskih situacija kao što su Zakon o porezu na dobit, Pravilnik o porezu na dobit te Međunarodni računovodstveni standardi broj 11., 16. i 18.

9.4. Obrazlažući slijedeću bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08.-14. optuženi V. Z. navodi da je presuda utemeljena na nalazu i mišljenju knjigovodstvene vještakinje M. T., a da je u presudi propušteno obrazložiti neprihvatanje nalaza i mišljenja knjigovodstvenih vještaka H. Z. i D. D., odnosno u kojem dijelu su isti prihvaćeni, iako se oni, po mišljenju ovog žalitelja, razlikuju od nalaza i mišljenja knjigovodstvene vještakinje M. T.. Premda se sud doista nije izričito očitovao koji dijelovi i koje varijante nalaza i mišljenja knjigovodstvenog vještaka H. Z. i knjigovodstvenog vještaka D. D. nisu prihvaćene, slijedom okolnosti da je u bitnom prihvaćen nalaz i mišljenje knjigovodstvene vještakinje M. T., jasno proizlazi da su prihvaćeni upravo oni dijelovi i dopune nalaza i mišljenja ovih vještaka koji se u bitnome podudaraju s nalazom i mišljenjem vještakinje M. T. pa navedeni propust, po ocjeni drugostupanjskog suda, nije takav da se pobijana presuda u tom

dijelu ne bi mogla ispitati, a što je suštinski preduvjet da bi se radilo o istaknutoj bitnoj povredi odredaba kaznenog postupka.

9.5. Ovaj optuženik se također žali što je propušteno postupiti sukladno članku 25. ZKP/08.-14. i predmetni kazneni postupak spojiti s postupkom Općinskog suda u Požegi broj K-117/08., a u kojem se kao dio inkriminacije spominje jedna od građevinskih situacija koja se navodi u sastavu kaznenog djela u ovom predmetu, pri čemu su u činjeničnim opisima na različit način prikazane nepravilnosti u pogledu te iste građevinske situacije. Međutim, s obzirom da predmet optužbe u ova dva kaznena postupka nisu bila istovjetna kaznena djela, jer se u postupku Općinskog suda u Požegi broj K-117/18. optuženi V. Z. i optužena Đ. K. (sada Z.) terete za kazneno djelo utaje poreza ili carine iz članka 256. stavka 3. u vezi stavka 1. KZ/11., a niti se radi o istim događajima, s iznimkom te jedne građevinske situacije, nije bilo zakonskih uvjeta iz članka 25. stavka 2. ZKP/08.-14. za spajanje ovih kaznenih postupaka, a niti bi to bilo ekonomično s obzirom na vrlo kompleksnu činjeničnu građu iz ovog kaznenog predmeta. U slučaju eventualnog različitog činjeničnog tretmana spomenute građevinske situacije u ovim pravomoćnim odlukama optuženik ima na raspolaganju i druga pravna sredstva za saniranje takvog nesklada.

9.6. I konačno, optuženi V. Z. smatra da mu je povrijeđeno ustavno pravo na pravično suđenje iz članka 29. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“ br: 56/90., 135/97., 8/98., 113/00., 124/00., 28/01., 41/01., 55/01., 76/10., 85/10. i 5/14. – dalje: Ustav) tako što je za vrijeme ovog kaznenog postupka protiv istog optuženika paralelno vođeno šest postupaka na Općinskom sudu u Požegi, koji su u međuvremenu postali pravomoćni, i tako što se pred Županijskim sudom u Slavonskom Brodu vodi sedam postupaka, koji još uvijek nisu pravomoćno okončani, a da su istovremeno na Županijskom sudu u Osijeku u tijeku još tri kaznena postupka iz nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, od kojih su u dva postupka donesene nepravomoćne presude. Ističe da u takvoj situaciji, a zbog propusta suda da se svi ti postupci objedine i pri tome uspori ritam zakazivanja rasprava, nije bio u mogućnosti za kvalitetno pripremanje obrane za svaku pojedinu raspravu. Time su, po mišljenju ovog žalitelja, nastali vrlo visoki troškovi za branitelja i troškovi provedenih vještačenja te je zbog svega toga teško narušeno zdravlje optuženog V. Z..

9.7. Ovaj sud je, nakon razmatranja cjelokupnog stanja spisa predmeta, zaključio da tijekom rasprave u ovom kaznenom predmetu nije došlo do istaknute povrede prava na pravično suđenje. Naime, optužnica je podignuta 12. rujna 2008., a rasprava je okončana 24. siječnja 2017. Tijekom tog razdoblja je zakazano ukupno 23 ročišta za raspravu, a od toga je tri odgođeno po prijedlogu optuženika zbog njegovog narušenog zdravstvenog stanja, a pet je odgođeno iz drugih razloga. Imajući u vidu da je od podizanja optužnice pa do zaključenja rasprave prošlo punih osam godina, tijekom kojih je održano svega 15 ročišta za raspravu, nema sumnje da je obrana imala više nego dovoljno vremena za kvalitetnu i sveobuhvatnu pripremu. Sud je pri tome, koliko god je to mogao, uvažavao i zdravstvene probleme optuženika tako što je prihvaćao njegove prijedloge za odgodu rasprave te je određivao prekide rasprave u situacijama kada se optuženik nije dobro osjećao na sudu. Opisana dinamika vođenja ovog kaznenog postupka i uvažavanje optuženikovih subjektivnih stanja ukazuje na to da ni na koji način nije povrijeđeno njegovo pravo na ostvarenje učinkovite obrane. Prigovor

obrane da su svi sudovi pred kojima se vode kazneni postupci protiv optuženika bili dužni međusobno usklađivati rasprave, tako da se održava jedna rasprava tjedno, u praksi je praktično neprovediv zbog brojnih faktora koji utječu na dinamiku rada suda i termine zakazivanja rasprava. Ako je izabrani branitelj u konkretnom predmetu zaključio da se obrani optuženika neće moći u dovoljnoj mjeri posvetiti zbog preopterećenosti drugim predmetima mogao je, bez ugrožavanja pravodobnosti, temeljitosti i savjesnosti obavljanja svoje dužnosti, postupiti sukladno odredbama Zakona o odvjetništvu ("Narodne novine" broj 9/94., 117/08., 50/09., 75/09. i 18/11.) i Kodeksa odvjetničke etike ("Narodne novine" broj 64/07. i 72/08.) te, u dogovoru s optuženikom, odrediti zamjenu ili otkloniti svoj angažman i uputiti optuženika da pravnu pomoć zatraži od drugih odvjetnika. Budući da izabrani branitelj nije koristio navedene zakonske mogućnosti, a osobito zbog vlastitog izbora optuženika da ga i u ostalim paralelno vođenim kaznenim postupcima brani jedan te isti izabrani branitelj, sud nije imao nikakvog utjecaja na okolnosti koje žalitelj smatra problematičnima sa stanovišta ostvarenja njegovih prava obrane. Također sud nije mogao ni na koji način utjecati niti na visinu troškova branitelja i provedenih vještačenja jer oni ovise o činjeničnim, pravnim i procesnim specifičnostima svakog pojedinog predmeta.

9.8. Iz žalbe optuženog V. Z. također proizlazi stajalište da se u ovom konkretnom slučaju radi o neutemeljenom progonu koji je usmjeren samo prema njemu što „samo po sebi govori o čemu je riječ kod ovog progona“, a vidljivo je iz okolnosti da optužnicom nisu bili obuhvaćeni i drugi dioničari. No, imajući u vidu dokazanost kaznenog djela za ovog optuženika, očito je da se u konkretnom slučaju ipak ne radi o neopravdanom i samo prema njemu „usmjerenom“ progonu.

9.9. Žalbeni prigovor u pravcu povrede prava na obranu istaknula je i optužena Đ. Z. (ranije K.) na sjednici drugostupanjskog vijeća kada je navela da njena ranija braniteljica, odvjetnica S. P., nije htjela pisati žalbu jer je smatrala da za to nema potrebe, s obzirom na izrečenu uvjetnu osudu pa je zbog toga optuženica došla u situaciju da sama odnosno osobno podnosi žalbu. Međutim, po ocjeni ovog suda, time nije povrijeđeno pravo obrane budući da je opisano postupanje izabrane braniteljice stvar dogovora i međusobnog odnosa između nje, kao opunomoćene zastupnice, i optuženice, a na koji međusobni dogovor i odnos sud nema nikakvog utjecaja.

9.10. Iako je optužena Đ. Z. (ranije K.) u svojoj žalbi uvodno naznačila da se žali i zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, iz samog sadržaja izjavljene žalbe je vidljivo da je ista podnesena isključivo zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, a ne i zbog ove osnove.

9.11. Stoga, a imajući u vidu sve naprijed navedeno, nisu osnovani žalbeni navodi o bitnim povredama odredaba kaznenog postupka, a ispitivanjem pobijane presude, sukladno članku 476. stavku 1. točki 1. ZKP/08.-19., ovaj sud nije našao da bi bila počinjena neka od povreda odredaba kaznenog postupka, na koju sud drugog stupnja pazi po službenoj dužnosti.

10. U odnosu na pogrešno utvrđeno činjenično stanje obje žalbe osporavaju nastanak štete za trgovačko društvo K. I. d.d., pozivajući se pri tome na nalaze i mišljenja knjigovodstvenih vještaka H. Z. i D. D. iznesena na raspravi 27. rujna 2016. i dajući, sukladno tome, svoja tumačenja rezultata provedenih knjigovodstvenih vještačenja.

10.1. Za obrazlaganje neosnovanosti tih žalbenih navoda i pravilno razumijevanje ova dva nalaza i mišljenja, potrebno je istaknuti jednu bitnu razliku među njima, a koja nije izričito spomenuta na raspravi 27. rujna 2016., kada su ova dva vještaka neposredno iznosila svoje nalaze i mišljenja, odgovarala na pitanja stranaka i suda te konstatirala „da se oni u cijelosti slažu“, što žalbe optuženika i optuženice ističu kao argument u prilog svog stava da nema štete za trgovačko društvo K.-I. d.d. Naime, knjigovodstveni vještak D. D. je u svoju dopunu nalaza i mišljenja iz ožujka 2016., na listu 1378.-1384. spisa predmeta, uključio i financijske rezultate prije 2000., odnosno godišnja izvješća (bilance te račune dobiti i gubitka) za 1998. i 1999. te zaključio da trgovačko društvo K.-I. d.d. nije moglo izvršiti isplatu iskazane dobiti u 2001., 2002. i 2003. budući da je prvo trebalo pokriti gubitak iz prethodnih godina, a koji je u 2001. prenesen iz prethodnih godina u iznosu od 15.758.031,00 kuna i koji je, kao takav, pored ostalih nepravilnosti, neosnovano izostavljen prilikom izrade računa dobiti i gubitaka. To je knjigovodstveni vještak izričito naveo na raspravi 27. rujna 2016. čime je bitno odstupio od svog ranijeg nalaza i mišljenja od 14. prosinca 2015. u odnosu na ključno pitanje nastanka štete i dopuštenosti isplate dobiti. Napominje se da je, uz neke metodološke razlike u izradi nalaza i mišljenja, i vještakinja M. T. zauzela potpuno sličan stav o pitanju nastale štete, također uključivši navedeni gubitak 15.758.031,43 kuna iz ranijih razdoblja i smatrajući da je optuženom V. Z. neosnovano isplaćena dividenda, a u čemu je ustrajala i tijekom rasprave, sve do svog povlačenja iz ovog kaznenog postupka zbog odlaska u mirovinu. Iako su knjigovodstveni vještaci D. D. i H. Z., u svojim pisanim nalazima i mišljenjima te na raspravi 27. rujna 2016., izrazili suglasnost u pogledu određenih metodoloških pitanja relevantnih za izračun poslovnih rezultata, a u kojima se razlikuju od vještakinje M. T., njihovi nalazi su međusobno bitno različiti upravo vezano za pitanje prenošenja gubitka iz ranijeg razdoblja, a onda i nastanka štete, odnosno pravilnosti isplate dobiti - dividende optuženiku. To stoga što vještak H. Z. nije u svom pisanom nalazu i mišljenju iz travnja 2015., na listu 1295. do 1324. spisa predmeta, ali niti prilikom usmenog iznošenja svog nalaza i mišljenja 27. rujna 2016., uzeo u obzir gubitak iz ranijeg razdoblja, a niti je provjeravao postoji li taj gubitak, nego je prihvatio kao istinite sporne račune dobiti i gubitka iz 2000. do 2003. Isti vještak je u svom pisanom nalazu i mišljenju (list 1316. spisa predmeta) stavio rezervu upravo na tu okolnost, kada je naveo „da je navedeni prikaz sastavljen pod pretpostavkom da su sve ostale pozicije revidiranih financijskih izvješćaja u promatranom razdoblju bile ispravno iskazane te da nema drugih utjecaja na iskazane rezultate poslovanja, osim utjecaja revalorizacije“. Prema tome, suprotno žalbi ovih optuženika, nije dvojbeno postojanje gubitka ostvarenog u 2000. u iznosu 15.758.031,00 kuna, a koji je, kao takav, prenesen i u iduće godine i premašuje ostvarenu dobit tijekom promatranog razdoblja, pri čemu u 2003. taj gubitak iznosi 5.757.377,00 kuna.

10.2. Dakle, imajući u vidu sadržaj njihovih nalaza i mišljenja te iskaze knjigovodstvenih vještaka H. Z. i D. D. iznesene na raspravi 27. rujna 2016. „da se oni u cijelosti slažu“ očigledno je da se oni ne odnose na odlučno pitanje koje se tiče nastanka štete za navedeno trgovačko društvo i dopuštenosti isplate dividende optuženom V. Z., a kako to obje žalbe nastoje neosnovano prikazati. Pri tome se isto tako napominje da obrana nije prigovarala, a niti je pokušala osporiti konstataciju knjigovodstvenog vještaka D. D. o nedopustivosti isplate dobiti izjavljenoj na toj raspravi, dok tek sada u žalbi tvrdi da šteta za društvo ne postoji i da je gubitak iz ranijih razdoblja dvojbena.

10.3. Kod takvog stanja stvari, neosnovani su i svi daljnji žalbeni prigovori optuženog V. Z. u kojima se on poziva na stav knjigovodstvenog vještaka H. Z. da su u tom razdoblju bili ostvareni uvjeti za isplatu dividende; na odredbe ZTD-a koji propisuje obvezu revizije financijskih izvješća od strane ovlaštenog i certificiranog revizora, zbog čega „po samom zakonu nije niti bilo moguće“ lažno prezentiranje izvješća i ishođenje odluke skupštine o isplati dividende; odredbu članka 4. stavka 10. Zakona o porezu na dobit („Narodne novine“ 127/00); različitu praksu prikazivanja rezultata poslovanja; mišljenje H. z. r. i f. dj. od 6. ožujka 2008.; službeno mišljenje Ministarstva financija od 23. ožujka 2002. Osim toga, radi se o općenitim i paušalnim prigovorima jer žalitelj nije konkretizirao u kojem točno dijelu i na koji način ovi spomenuti dokazi dovode u pitanje nalaz i mišljenje knjigovodstvenog vještaka D. D. o poslovnim rezultatima trgovačkog društva i nemogućnosti isplate dobiti. Nastavno se također napominje ovom žalitelju da svjedok D. V., na koga se isti poziva u ovom dijelu žalbe, prije svog iskazivanja nije imao uvida u poslovnu dokumentaciju koju je proučavala knjigovodstvena vještakinja nego je samo razmotrio njezin nalaz i mišljenje, zbog čega, po ocjeni drugostupanjskog suda, upravo nalazi i mišljenja knjigovodstvenih vještaka M. T. i D. D. predstavljaju pouzdanije i vjerodostojnije izvore saznanja o točnosti prikaza poslovanja društva u inkriminiranom razdoblju, nego li što je to iskaz ovog svjedoka.

10.4. Optužena Đ. Z. (ranije K.) također tvrdi da je sud olako zauzeo stajalište o kaznenoj odgovornosti optuženika i suđenje sveo „na tvrdnju da se radi o nekoj alternativni koju nije ocjenjivao, jer se nije zbilja“; da je primijenio „čisto formalistički pristup, a kod kojega se protiv optuženika uzima samo ono što ih se tereti“ i utvrdio činjenice uz lišenje „spoznaje pravog stanja i stvarnih mogućnosti u okvirima tadašnje životne stvarnosti“. Žaliteljica isto tako aludira da je proglašena krivom za „inače uobičajeno postupanje privrednika u trgovačkim društvima“ te ističe da se ne može govoriti o nekakvom dogovoru između optuženika i namjeri ostvarenja imovinske koristi jer nije osnovan zaključak o njihovim svjesnim i namjernim radnjama. Slične prigovore o formalističkom pristupu suda prilikom utvrđivanja činjenica ima i optuženi V. Z. koji ističe da „presuda nema pravno valjane osnovice u dokazima sa kojima sud barata“ i žalbom apelira na „pravičan tretman“.

10.5. Međutim, imajući u vidu sve što je navedeno u točkama 10.1. i 10.2. ove odluke i nedvojbeno utvrđenih nepravilnosti u prikazu rezultata poslovanja trgovačkog društva K.-I. d.d. od strane oboje optuženika, s ciljem neosnovane isplate dividende optuženom V. Z., neutemeljeni su i za ovaj sud neprihvatljivi svi prethodni žalbeni navodi optužene Đ. Z. (ranije K.) i optuženog V. Z..

10.6. U odnosu na pitanje neovjerenih građevinskih situacija optuženi V. Z. prigovara metodama knjigovodstvenih vještaka i smatra da je, radi pravilnog utvrđivanja rezultata poslovanja, trebalo iz prihoda isključiti dio koji se odnosi na troškove izvršenja građevinskih radova koji se spominju u tim građevinskim situacijama. Međutim, imajući u vidu činjenicu da su postupci oboje optuženika bili usmjereni na neutemeljeno povećanje prihodovne strane poslovanja, a umanjenje i prikrivanje stvarnih rashoda, s krajnjim ciljem neosnovane isplate dobiti optuženom V. Z., tada bi uključivanjem rashoda, kakvo žalba predlaže, rezultati poslovanja trgovačkog društva K. I. d.d. bili još nepovoljniji i onda bi oni još dodatno teretili optuženike, budući da je suština protupravnosti u ovom kaznenom predmetu u isplati dividende optuženom V. Z.,

unatoč lošem poslovanju odnosno poslovanju s gubitkom. Kod činjenice da neovjerene građevinske situacije uopće nisu niti smjele biti uključene u rezultate poslovanja, u konkretnom slučaju nisu bitni razlozi njihovog neovjeravanja, a za koje ovaj žalitelj smatra da ih je prvostupanjski sud propustio utvrđivati.

10.7. Kao povredu kaznenog zakona optuženi V. Z. vidi propust suda da pravilno, odnosno uopće primijeni Zakon o porezu na dobit i podzakonske akte koji reguliraju pitanje koji prihodi društva ulaze u dobit. Osim što se ovaj žalbeni prigovor sadržajno odnosi na pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja, a ne istaknutu povredu kaznenog zakona, isti nije prihvatljiv budući da je u presudi spomenuta pravna podloga nepravilnosti postupaka oboje optuženika i to kroz reprodukciju nalaza i mišljenja knjigovodstvenih vještaka, kao što su Zakon o porezu na dobit, Pravilnik o porezu na dobit te Međunarodne računovodstvene standarde broj 11., 16. i 18.

10.8. Problematiziranje okolnosti jesu li optuženici poticatelji ili neposredni počinitelji je također činjenično pitanje koje je sud pravilno utvrdio imajući u vidu da je suština kaznenog djela oboje optuženika u njihovom zajedničkom dogovoru i sudjelovanju u izradi netočnih financijskih izvještaja te prezentiranja takvih izvještaja nadzornom odboru i skupštini društva K. I. d.d., a sve s ciljem ishođenja odluke skupštine društva o isplati dividende, a ne u „poticanju“ skupštine da donese takvu odluku o isplati dividende, a kako to žalba netočno pretpostavlja.

10.9. Način raspolaganja optuženog V. Z. s nepripadno ostvarenom imovinskom koristi i kasniji pad vrijednosti dionica društva K.-I. d.d. te šteta koju je optuženik zbog toga u konačnici eventualno pretrpio ne dovodi u pitanje činjenicu stjecanja imovinske koristi *tempore criminis* na način kako je to navedeno u izreci pobijane presude, niti je to od utjecaja na opstojnost ovog kaznenog djela.

10.10. Stoga je ovaj sud ocijenio sve žalbene navode optuženika o pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju neosnovanim i nepodobnim da se izazove ozbiljnija sumnja u utvrđeno činjenično stanje po prvostupanjskom sudu. Činjenična utvrđenja se temelje na pravilnoj ocjeni rezultata provedenog dokaznog postupka, pa stoga nisu osnovane žalbe oboje optuženika podnesene iz razloga navedenih u članku 470. ZKP/08.-14.

11. Iako su optuženici naznačili žalbenu osnovu povrede kaznenog zakona, niti jedan od žalbenih navoda po svom sadržaju ne potpada pod tu žalbenu osnovu. Stoga je ovaj sud, sukladno članku 476. stavku 1. točki 2. ZKP/08.-19., po službenoj dužnosti ispitao je li u pobijanoj presudi povrijeđen kazneni zakon na štetu optuženika te je našao da je pri izricanju djelomične uvjetne osude i oduzimanju imovinske koristi počinjena povreda kaznenog zakona iz članka 469. točke 5. ZKP/08.-19. na štetu optuženog V. Z.. No, prije nego što se obrazloži taj dio potrebno je osvrnuti se na odluku o djelomičnoj uvjetnoj osudi optuženiku i uvjetnoj osudi optuženici, sve sukladno članku 478. ZKP/08.-19. Naime, optuženici se nisu žalili u odnosu na odluku o kazni, ali je presuda ispitana i u tom dijelu povodom obje žalbe optuženika, sukladno članku 478. ZKP/08.-19., jer žalba zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja podnesena u korist optuženika sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o kazni i uvjetnoj osudi.

11.1 Razmatranjem izrečenih sankcija, a u izostanku žalbe državnog odvjetnika, ovaj drugostupanjski sud je zaključio da nema osnove za preinačenje presude u tom dijelu. Optuženi V. Z. je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i jedan mjesec, nakon čega mu izrečena djelomična uvjetna osuda na način da se ima izvršiti dio kazne zatvora u trajanju šest mjeseci, a dio kazne zatvora u trajanju sedam mjeseci se neće izvršiti ukoliko, u vremenu provjeravanja od tri godine, isti ne počinji novo kazneno djelo. Optužena Đ. Z. (ranije K.) osuđena je na kaznu zatvora u trajanju jedne godine, nakon čega joj je izrečena uvjetna osuda s rokom provjeravanja od tri godine. Prvostupanjski sud je pri izboru vrste i mjere sankcija vodio računa o kriterijima propisanim u članku 47. KZ/11. i utvrdio okolnosti relevantne za visinu i vrstu kazne, i to kao olakotne - protok vremena od počinjenja kaznenog djela i roditeljstvo za oboje optuženika, a optuženom V. Z. i njegovo narušeno zdravstveno stanje. Kao otegotno im je uzeta u obzir njihova dosadašnja osuđivanost, a optuženom V. Z. također i visina pribavljene imovinske koristi, a navedenim sankcijama bi se trebale postići sve svrhe kažnjavanja propisane u članku 41. KZ/11.

11.2. Kao što je već spomenuto, izricanjem djelomične uvjetne osude na način da rok provjeravanja počinje teći od izdržane kazne došlo je do povrede kaznenog zakona na štetu optuženog V. Z.. Naime, prema članku 57. stavku 5. KZ/11., na uvjetovani dio kazne shodno se primjenjuje članak 56. stavak 3. KZ/11. koji nalaže da vrijeme provjeravanja iz uvjetne osude počinje teći od dana pravomoćnosti presude, a ne "od izdržane kazne", kako to pogrešno naznačuje prvostupanjski sud u izreci pobijane presude. Doduše, izmjenom Kaznenog zakona nakon donošenja pobijane presude, objavljenom u "Narodnim novinama" broj 118/18., je članku 57. dodan novi stavak 5. koji je propisao da vrijeme provjeravanja iz uvjetovanog dijela kazne ne teče za vrijeme izdržavanja neuvjetovanog dijela kazne, no ta kasnija izmjena se ne primjenjuje u ovoj konkretnoj situaciji, s obzirom da je nepovoljnija za optuženika.

11.3. U odnosu na odluku o oduzimanju imovinske koristi, od donošenja prvostupanjske presude pa do danas, izmijenila se pravna osnova za primjenu tog pravnog instituta zbog čega je i u tom dijelu, u povodu žalbi optuženika, a po službenoj dužnosti, također valjalo preinačiti pobijanu presudu.

11.4. Naime, ZOPOIK, na temelju kojega je pobijanom presudom oduzeta imovinska korist, je u međuvremenu, u smislu članka 1. stavka 1. Zakona o prestanku važenja Zakona o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem („Narodne novine“ br. 70/17.), prestao važiti te je u članku 2. tog istog zakona propisano da će se postupci započeti po ZOPOIK-u dovršiti po odredbama zakona kojima se uređuje kazneni postupak. Stoga je imovinsku korist od optuženog V. Z., pravilnom primjenom zakona, valjalo oduzeti na temelju sada važećeg propisa, a to je novelirani ZKP/08. (Zakon o izmjenama i dopunama zakona o kaznenom postupku „Narodne novine“ br. 70/17.) pa je pobijana presuda u pogledu odluke o oduzimanju imovinske koristi trebala biti preinačena na način da je od ovog optuženika ta korist oduzeta na temelju članka 77. stavka 1. KZ/11. u vezi sa člankom 560. stavicama 1. i 2. ZKP/08.-19.

12. Slijedom svega navedenog, a u smislu članka 486. stavka 1. ZKP/08. prvostupanjska presuda je preinačena kao u točki I. izreke, a budući da su žalbe optuženika i optuženice u cijelosti neosnovane, trebalo je, sukladno odredbi članka

482. ZKP/08.-19., te žalbe odbiti i potvrditi prvostupanjsku presudu u pobijanom, a nepreinačenom dijelu kao u točki II. izreke.

Zagreb, 23. veljače 2022.

Predsjednica vijeća:
Vesna Vrbetić, v.r.

Na temelju članka 164. stavka 5. ZKP/08.-19. presudi Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 23. veljače 2022. broj I Kž 404/2017 prilažem

PISANO OBRAZLOŽENJE IZDVOJENOG GLASA

1. Prilikom donošenja drugostupanjske presude glasovao sam za potvrđivanje presude Županijskog suda u Slavonskom Brodu, Stalne službe u Požegi, od 24. siječnja 2017. broj K-4/11. u pogledu odluke o oduzimanju imovinske koristi od optuženog V. Z. u iznosu od 3.182.536,59 kuna jer smatram da nije bilo mjesta njenom preinačenju u odluci o oduzimanju imovinske koristi na način kako je to odlučeno većinom glasova.

2. Naime, smatram da ne postoje uvjeti za takvu odluku propisani odredbom članka 486. stavka 1. ZKP/08.-19.

2.1. Mišljenja sam da okolnost da je u međuvremenu – nakon donošenja prvostupanjske presude, a prije donošenja ove drugostupanjske presude – prestao važiti ZOPOIK na kojem se u preinačenom dijelu temeljila prvostupanjska presuda, ne dovodi niti do povrede kaznenog zakona (jer se radi o postupovnom, a ne o materijalnom propisu čije povrede su taksativno nabrojane u članku 469. ZKP/08.-19.), a niti je tom odlukom počinjena neka od bitnih povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točaka 5., 9. ili 10. ZKP/08.-19., zbog kojih bi bilo moguće preinačiti prvostupanjsku presudu. Zbog toga sam glasovao protiv preinačenja prvostupanjske presude u dijelu koji se odnosi na oduzimanje imovinske koristi.

3. Osim toga, smatram da je pogrešno u ovakvoj odluci o oduzimanju imovinske koristi utvrditi „da navedeni iznos postaje imovina Republike Hrvatske“.

3.1. Naime, utvrđenje da stvari postaju vlasništvo Republike Hrvatske može predstavljati dio izreke o oduzimanju imovinske koristi samo kad su te stvari individualno određene (a to je, u pravilu, slučaj kad su one bile privremeno oduzete i nalaze se pohranjene kod tijela kaznenog postupka), odnosno moguće je odrediti da neko pravo postaje imovina Republike Hrvatske kad se radi o točno određenom,

individualiziranom pravu koje bi tek takvom konstitutivnom odlukom ušlo u imovinu Republike Hrvatske.

3.2. Kad se, pak, optuženiku nalaže plaćanje novčanog iznosa (dakle, kad je riječ o kondemnatornoj odluci), novac postaje imovina Republike Hrvatske tek kad odgovarajući iznos bude i uplaćen u Državni proračun, bilo na način da to dragovoljno učini optuženik, bilo da do naplate dođe prisilnim putem.

3.3. Upravo radi naglašavanja različitosti ovih odluka u stavku 2. članka 560. ZKP/08.-19. unesen je dio "ovisno o okolnostima" (koji je nedostajao u odgovarajućoj odredbi članka 5. stavka 1. ZOPOIK-a).

Zagreb, 23. veljače 2022.

Sudac – član vijeća
Dražen Tripalo, v.r.